

Provinciale Staten van de Provincie Fryslân
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

Leeuwarden, 22 maart 2022

Verzonden, **22 MAART 2022**

Ons kenmerk : 01972306
Afd./Opgave : Biodiversiteit en landschap
Behandeld door
Uw kenmerk : -
Bijlage(n) : -

Onderwerp : Maatregelen ter preventie van wildongevallen.

Geachte Statenleden,

Met deze brief informeren wij u over een tweetal besluiten zoals het college van Gedeputeerde Staten op 22 maart jongstleden genomen heeft. Beide zijn gericht op het preventief voorkomen van wildongevallen op provinciale wegen, oftewel verkeersongevallen met overstekende dieren. Het ene besluit heeft betrekking op reeën en damherten vanuit verkeersveiligheid, het andere besluit is gericht op de otters vanuit het in stand houden van de populatie.

Wildongevallen met reeën en damherten

In de periode 2018 – 2020 zijn er in totaal iets meer dan 2200 aanrijdingen met reeën en damherten geregistreerd in Fryslân. Dat zijn gemiddeld ruim 700 aanrijdingen per jaar waarvan weer een kwart plaats vindt op provinciale wegen. Deze aantallen brengen de populaties niet direct in gevaar, wel vormen deze ongevallen een gevaar voor de mens vanuit verkeersveiligheid. Vanuit dat perspectief hebben uw Staten eerder een eenmalig budget beschikbaar gesteld van 250.000 euro om een of meerdere pilots uit te voeren.

Locaties waar we maatregelen willen treffen

Wij hebben een vijftal locaties geselecteerd waar we deze pilots uit willen gaan voeren. Het betreft de volgende provinciale wegen:

- N351, van hm 30.8 tot 35.0 (thv Rottige Meenthe)
- N359, van hm 13.7 tot 17.4 (thv Ruigahuizen – Rijs)
- N380, van hm 1.2 tot 2.5 (thv Mildam west)
- N381, van hm 29.6 tot 31.1 (thv Wijnjeterperschar)
- N381, van hm 46.0 tot 52.9 (thv Appelscha)

Deze locaties zijn geselecteerd op grond van onder andere het aantal geregistreerde wildongevallen, alsmede de verkeersintensiteiten en rijsnelheden. De komende anderhalf jaar willen we op deze locaties verschillende maatregelen realiseren. Op deze wijze doen we ervaring op met de effecten van verschillende maatregelen, ook richting de verdere toekomst. Daarbij denken we aan maatregelen zoals het plaatsen van rasters en het waar-
 schuwen van weggebruikers, al hangt het van de lokale situatie af welke maatregelen toe-
 gepast kunnen worden. Ook het verlagen van de snelheid behoort in een van de vijf loca-
 ties tot de mogelijkheden, met daarbij wel het uitgangspunt dat dit geen negatieve gevol-
 gen mag hebben op het functioneren van het verkeersnetwerk.

Preventieve maatregelen en afschot

Om schade aan wettelijke belangen – zoals verkeersveiligheid – aan te kunnen pakken, biedt de Wet natuurbescherming een aantal mogelijkheden. Indien de verkeersveiligheid in het geding is, kan overgegaan worden tot afschot van de bovengenoemde soorten op specifieke locaties. Conform de Wet natuurbescherming en de Nota Faunabeleid Fryslân moet voordat er tot afschot kan worden overgegaan eerst onderzocht worden of er met preven-
 tieve (niet dodelijke) maatregelen hetzelfde doel kan worden bereikt. Met dit besluit geven we hier invulling aan en mogelijk leidt dit tot een meer structurele benadering. Mochten er geen doeltreffende preventieve maatregelen mogelijk zijn, dan blijft afschot nog steeds een mogelijke beheersmaatregel.

Wildongevallen met otters

De laatste jaren neemt het aantal verkeersslachtoffers onder de otters toe. Zo stierven in 2020 en 2021 ruim 60 otters per jaar bij het oversteken van een weg. Naar schatting is dat ongeveer een derde deel van de populatie in Fryslân. Jaarlijks wordt in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit door Wageningen Environmental Research (WENR) de Nederlandse otterpopulatie genetisch gemonitord¹. De uitkomsten worden gerapporteerd in een rapport. Belangrijk onderdeel van het onderzoeksrapport is de hoge verkeersmortaliteit waaruit blijkt dat het aantal otteraanrijdingen in Fryslân hoog is.

Uw Staten hebben hier eind 2020 ook al schriftelijke vragen over gesteld. In reactie hierop heeft het college van Gedeputeerde Staten op 6 januari 2021 u beantwoord per brief (met het kenmerk 01826316). Hierin werd geconcludeerd dat met de toename van het aantal otters in Nederland het aantal verkeersslachtoffers per jaar ook was toegenomen.

Otterarrest

In dezelfde beantwoording heeft het college vermeld dat in 2014 de provincie Fryslân door een rechtelijke uitspraak (het zogenaamde ‘Otterarrest’) werd verplicht om urgente knelpunten op de provinciale wegen aan te pakken. Deze knelpunten zijn opgelost, maar in de beantwoording hadden we ook aangegeven dat er intussen helaas ook steeds nieuwe knelpunten ontstaan. Doordat otters op steeds meer plaatsen in Fryslân voorkomen en of doordat de infrastructuur of omgeving verandert. Dit pleit voor een meer programmatische aanpak met een meer structurele dekking.

Provinciale Staten hebben in 2015 circa € 576.000 beschikbaar gesteld om maatregelen te treffen voor de vier specifiek in het Otterarrest genoemde knelpunten op provinciale we-
 gen. Deze knelpunten zijn inmiddels opgelost waarmee er nog een budget van ongeveer

¹ Kuiters, A.T., G.A. de Groot, D.R. Lammertsma, H.A.H. Jansman & J. Bovenschen (2021). Status van de Nederlandse otterpopulatie: genetische variatie, mortaliteit en infrastructurele knelpunten in 2020. Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt-technical report 211. 62 blz.; 27 fig.; 15 tab.; 13 ref.; 1 bijlage.

€190.000 resteert. Daarnaast is vanuit het RYP 1.0 er ook nog budget van € 150.000 gereserveerd voor otterknelpunten in het algemeen, waarmee er in totaal nu nog circa € 340.000 beschikbaar is.

Budget ottervoorzieningen breder inzetbaar

Gelet op bovenstaande heeft het college besloten om het resterende budget om te zetten naar een structureel budget voor een periode van 10 jaar. Met dit jaarlijkse budget van €34.000 kunnen tot en met 2031 urgente en nieuw opkomende otterknelpunten aangepakt worden. Waar nodig kan dit budget ook ingezet worden om onderhoud en vervanging van reeds getroffen maatregelen uit te voeren. GS voert daarom regelmatig overleg met belangorganisaties van otters.

Meer dan alleen provinciale wegen

Genoemde twee besluiten hebben enkel betrekking op provinciale wegen, omdat de provincie daar wegbeheerder van is. Dat neemt niet weg dat ook op andere wegen de nodige wildongevallen plaatsvinden. Vanuit de gedachte van 'goed voorbeeld doet goed volgen' zullen wij ook met andere weggebruikers in overleg gaan en er op aandringen dat ook zij gericht maatregelen treffen om wildongevallen zo mogelijk te voorkomen.

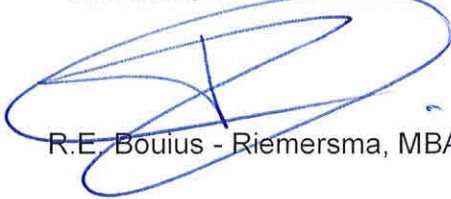
Tot slot

Wij gaan ervan uit dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd. Als er ontwikkelingen zijn, houden wij u hier uiteraard van op de hoogte.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, voorzitter
voor deze, de loco-voorzitter

R.E. Bouius - Riemersma, MBA MCM, secretaris